

Antwoord

van Gedeputeerde Staten op vragen van

G.A. van de Breevaart (SGP&CU), R. van Aelst (SP) en A. van Hunnik
(GL)

(d.d. 5 januari 2021)

Nummer

3711

Onderwerp

Ontwikkelingen Waterbus Drechtsteden

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit een bericht van het Algemeen Dagblad van 21 december blijkt dat de gemeenten in de Drechtsteden en het Zwijndrechtse bedrijf Swets ODV samen de waterbusverbindingen van Dordrecht met Zwijndrecht en Sliedrecht redden. Zij schijnen er met elkaar een ton in te steken om er voor te zorgen dat de waterbussen in de eerste helft van 2021 gewoon door kunnen varen.

Daarnaast wordt in hetzelfde artikel aangegeven dat er in andere lijnen wordt gesneden en of trajecten vervallen (resp. de lijn 202 Rotterdam-Kinderdijk-Dordrecht en de Spitsdienst 201 van Dordrecht naar Rotterdam).

1. *Bent u op de hoogte van de hierboven geschetste situatie?*

Antwoord

Ja, de situatie is ons bekend. Wij hebben hier meermaals overleg over gehad met de regio Drechtsteden.

2. *Is GS benaderd om financieel bij te springen voordat de gemeenten in Drechtsteden en Swets ODV het besluit hebben genomen om zelf te zorgen voor een financiële impuls?*

Antwoord

Achtergrond en uitgangspunten

De coronapandemie heeft in 2020 geleid tot een daling van het aantal reizigers en de vervoeropbrengsten in het gehele openbaar vervoer. Ondanks het volledig doorbetalen van de provinciale exploitatiesubsidie en de door het Rijk verstrekte beschikbaarheidsvergoeding OV (die compenseert tot 95% van de exploitatiekosten) leden de vervoerders, waaronder Aquabus, hierdoor in 2020 verlies.

Voor 2021 compenseert de beschikbaarheidsvergoeding ook tot 95% van de exploitatiekosten, maar wordt wel ruimte geboden om kosten te besparen. Landelijk is daarbij afgesproken dat de vervoerders voor de eerste helft van 2021 op 0% rendement uitkomen. Gedeputeerde Staten hebben ervoor gekozen om dit

kostenverschil niet te compenseren. In plaats daarvan geven wij de vervoerders ruimte om het verschil op te vangen door verlaging van het vervoeraanbod; hiermee wordt ingespeeld op het lagere aantal reizigers door de coronapandemie. Bij het afschalen van de dienstregeling dient rekening te worden gehouden met het zoveel mogelijk in stand houden van de fijnmazigheid van het netwerk, een minimale vraaguitval en de benodigde capaciteit om veilig vervoer te bieden.

Nieuwe dienstregeling

De specifieke kenmerken van het Waterbus-netwerk (gering aantal verbindingen, relatief lage frequenties en slechts acht schepen), zorgen er voor dat de mogelijkheden voor verlaging van het aanbod beperkt zijn. Bovendien leidt het verlagen van frequenties of het opheffen van eerste/(voor)laatste ritten, anders dan in de uitgebreidere busnetwerken, niet tot vermindering van het aantal schepen en/of medewerkers. Hierdoor worden nauwelijks besparingen gerealiseerd.

Lijn en route	Frequentie
20 Rotterdam – Dordrecht Merwekade	2x / uur
21 Zwijndrecht – Dordrecht Hooikade	4x / uur
22 Dordrecht Merwekade – Papendrecht Veerdam	4x / uur
23 Dordrecht Merwekade – Sliedrecht	1x / uur
24 Dordrecht Merwekade – Zwijndrecht	1x / uur
201 Rotterdam – Dordrecht Merwekade (spitsdienst)	1x / dag (ma-vr)
202 Rotterdam – Kinderdijk – Dordrecht Merwekade (daldienst)	1x / 2 uur (zomer)

Buiten het Waterbusnetwerk en het vervoercontract bestaat het Driehoeksveer Ridderkerk – Krimpen a/d Lek – Kinderdijk – Ridderkerk, die aansluit op lijn 20.

Een aanvankelijk voorstel om de verbindingen met het geringste aantal reizigers waarbij goede alternatieven aanwezig zijn (lijn 23 en 24), alsmede lijn 201 (spitscapaciteit niet benodigd door lager aantal reizigers) op te heffen leidde tot bezwaren vanuit de regio Drechtsteden. In gezamenlijk overleg met de regio Drechtsteden en vervoerder Aquabus is gezocht naar alternatieve oplossingen, variërend van de inzet van watertaxi's tot maatregelen op andere verbindingen. De gezamenlijke zoektocht naar mogelijkheden leidde tot het aanbod van de regio om financieel bij te dragen aan het behoud van voorzieningen. Dit resulteerde in de breed gedragen keuze voor de thans uitgevoerde dienstregeling, die zich van de 'normale' dienstregeling onderscheidt door:

1. Opheffen spitsdienst 201. Deze verbinding is overbodig omdat reguliere afvaarten lijn 20 voldoende capaciteit hebben.
2. Beperken daldienst 202. De daldienst draait vooral op het vervoer van buitenlandse toeristen naar Kinderdijk. Voor het vervoer van binnenlandse toeristen volstaat het om alleen in de zomervakantie te varen tussen Kinderdijk en Rotterdam; op andere tijden en voor de richting Dordrecht kan het Driehoeksveer worden gebruikt.

De maatregelen hebben beperkte gevolgen voor de reizigers, waardoor de commerciële en economische schade beperkt blijft. Hier staat tegenover dat de variant onvoldoende besparingen oplevert, wat door bijdragen van de regio en de nieuwe vervoerder wordt gecompenseerd.

Nieuwe vervoerder betrokken

In het overleg over de beste keuze voor de dienstregeling 2021 is ook Aqualiner / Swets Group als nieuwe vervoerder betrokken. Reden hiervoor was enerzijds het streven naar continuïteit in het aanbod en anderzijds het commerciële belang dat de

nieuwe vervoerder hierbij heeft. Concreet is de nieuwe vervoerder gevraagd om advies te geven bij de verschillende dienstregelingvarianten die zijn onderzocht.

Keuze dienstregelingvariant

De bereidheid van de regio Drechtsteden om financieel bij te dragen is reden geweest om de keuze voor een dienstregeling grotendeels bij de regio te leggen. Voorwaarde hierbij was dat de regio de financiële consequenties hiervan draagt. Zowel de nieuwe als de huidige vervoerder is gevraagd om vanuit de huidige en toekomstige belangen te adviseren. De adviezen van de vervoerders en de voorkeur van de regio waren eensgezind ten gunste van de gekozen variant.

Wij zijn blij dat dankzij de inzet van de regio en de nieuwe vervoerder een dienstregeling tot stand is gekomen die tot lagere kosten en, onder de huidige omstandigheden, nauwelijks nadelen voor de reizigers leidt.

3. *En zo ja, wat was uw reactie op dit verzoek?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 2.

4. *Bent u het met onze fracties eens dat er niet verder afgeschaald kan en mag worden binnen de waterbusverbindingen in deze regio?*

Antwoord

Ons doel is om het economisch evenwicht in het vervoercontract Waterbus te herstellen. Het streven is zo weinig mogelijk afschalen, beperken van de hinder voor reizigers en vereenvoudigen van de mogelijkheden tot herstel van reizigersaantallen na de pandemie en de afloop van de beschikbaarheidsvergoeding. Als de reizigersaantallen en de financiële compensatie van het Rijk onvoldoende perspectief bieden om de bestaande dienstregeling in stand te houden is verdere afschaling echter niet uit te sluiten.

5. *En zo ja, welke mogelijkheden heeft GS om hierop te anticiperen en is GS bereid om die mogelijkheden in te zetten?*

Antwoord

In landelijk verband zijn wij in gesprek met het Rijk om de beschikbaarheidsvergoeding 2021, die nu eindigt per 30 juni aanstaande, over het gehele jaar 2021 voort te zetten. Daarnaast werken we komende maanden samen met alle Zuid-Hollandse vervoerders aan het opstellen van een transitieplan, waarin wordt beschreven hoe en in welk tempo het openbaar vervoer zich kan ontwikkelen naar een 'nieuw normaal', dat weer zonder staatssteun kan functioneren, en waarbij onze beleidsdoelen worden gerealiseerd. Wij hebben al aangegeven te willen investeren in versterking van het OV- en Waterbussysteem, de vergroting van de kansen op een zo gunstig mogelijk 'nieuw normaal' en het zo snel mogelijk bereiken daarvan.

6. *Kunt u inschatten of laten onderzoeken wat de coronapandemie voor gevolgen heeft op de afspraken binnen de waterbusconcessie die is afgesproken met Swets ODV per 1 januari 2022?*

Antwoord

De ontwikkeling van de coronapandemie, de invloed daarvan op het reisgedrag en (het tempo van) de terugkeer van reizigers kent nog grote onzekerheden; dit geldt ook voor de financiële compensatie vanuit het Rijk. Het transitieplan zal onder andere een beeld schetsen hoe we als provincie met deze onzekerheden omgaan binnen de bestaande concessies en contracten met onze vervoerders. De nieuwe vervoerder wordt eveneens betrokken bij het transitieplan voor de Waterbus.

Het transitieplan moet dit voorjaar gereed zijn, dan bestaat ook meer inzicht in de verschillende maatregelen en de te verwachten effecten. Vooralnog houden wij vast aan de afspraken die in de bieding van Aqualiner/Swets ODV Maritiem zijn gemaakt.

7. *Bent u op basis van de uitkomsten van het onderzoek van plan proactief maatregelen te nemen om de waterbusverbindingen in de regio in stand te houden?*

Antwoord

Zie de antwoorden op vraag 4, 5 en 6.

8. *In welke staat moet Arriva de concessie achterlaten? Dit geldt zowel voor het materieel als voor de opgebouwde diensten.*

Antwoord

In de vervoerovereenkomst met Aquabus (de gezamenlijke dochter van Arriva en rederij Doeksen die de Waterbus exploiteert) is nauwkeurig vastgelegd in welke staat de schepen moeten worden overgedragen en op welke wijze eventuele tekortkomingen worden verrekend. De overeenkomst bevat ook bepalingen over de (kwaliteit van de) uitvoering van de vervoerdiensten gedurende de gehele contractduur.

9. *Is dat voor GS controleerbaar en handhaafbaar? Zo niet, bent u bereid hier controleerbare en handhaafbare afspraken over te maken?*

Antwoord

De staat waarin het materieel verkeert ten tijde van de overdracht wordt in opdracht van ons door een onafhankelijk deskundige vastgesteld; deze bepaalt ook de eventuele financiële consequenties van afwijkingen. De (kwaliteit van de) uitvoering van de vervoerdiensten wordt door ons voortdurend gedurende het gehele contract gecontroleerd en voor zover nodig gehandhaafd.

10. *Is het een juiste aanname van ons dat de afschaling wordt teruggedraaid op het moment dat de belemmeringen binnen het OV van overheidswege worden opgeheven?*

Antwoord

Nee, die aanname is niet juist. Bij het terugdraaien van de coronabeperkingen in de zomer van 2020 bleek dat reizigers slechts langzaam terugkeren in het OV en de Waterbus. De verwachting is dat dit ook bij het verlichten of volledig opheffen van de huidige coronamaatregelen gebeurt. Uiteraard volgen we de ontwikkeling van de reizigersaantallen en breiden we de dienstregeling weer uit op basis van de ontwikkeling van het aantal reizigers en de beschikbaarheid van de benodigde middelen vanuit de beschikbaarheidsvergoeding 2021. Dit is één van de onderdelen van het transitieplan. Specifiek voor lijn 202 (Kinderdijk) zijn afspraken gemaakt om

